

[Arbejdsministeren.]

af ikke-faglærte arbejdere foreslog i sin betænkning, der blev afgivet i april 1959.

Det er efter min mening lykkedes kommissionen at udforme et virkelig konstruktivt forslag til etablering af et uddannelsesapparat for de ikke-faglærte, og jeg benytter lejligheden til at takke kommissionen og dennes formand, departementschef Dreyer, for det arbejde, der er udført, og for det resultat, der er opnået, herunder ikke mindst, at det er lykkedes kommissionen at opnå fuld enstemmighed om det fremsatte forslag.

Lovforslagets sigte er at udfylde det hul, der i uddannelsesmæssig henseende findes for den meget betydelige gruppe ikke-faglærte, vi har her i landet — omkring 400 000 organiserede og derudover et ikke ringe antal uorganiserede. Forholdet er jo det, at man ikke mere kan henvise de ikke-faglærte til alene at erhverve deres viden og dygtighed på arbejdspladsen. Det slår ikke længere til. Ikke-faglærte er nu — og bliver i stigende tal — placeret ved kvalificeret arbejde ved pasning af store og kostbare maskiner, ved vanskelige produktionsprocesser etc. Det er nødvendigt, at denne ændring i beskæftigelsen følges op af en tilsvarende ordning af uddannelsesmåden. Hermed er ikke sagt, at jeg på nogen måde underkender den udmærkede indsats, der fra visse institutioners side — bl. a. Arbejdsteknisk Skole — er gjort for at uddanne ikke-faglærte, men blot, at disse institutioner og de skoler, der har været oprettet på anden vis, bl. a. inden for enkelte brancher, set fra en helhedsbetragtning er utilstrækkelige i forhold til den meget store opgave, der nu ligger for.

Ved forslaget nærmere udformning er set hen til, at vi her i landet befinder os i en overgangstid, hvor den håndværksmæssige organisations- og arbejdsform i vid udstrækning afløses af den industrielle produktionsform. Denne udvikling fører med sig, at uddannelsen og dens indhold ikke kan lægges i faste former. Derfor må også uddannelsessystemet for de ikke-faglærte løbende kunne tilpasse sig de krav, som erhvervslivet stiller, og disse krav vil atter i vidt omfang afhænge af, hvad vi stilles over for udefra, bl. a. gennem de større markedsdannelse. Vi kan ikke regne

med, at det er tilstrækkeligt at give den enkelte ikke-faglærte en uddannelse én gang for alle. Det må være sådan, at vi hele tiden kan tilbyde den uddannelse, som kræves i den enkelte voksnes arbejders øjeblikkelige situation, d. v. s. den, som erhvervslivet behøver. Dette medfører, at hovedvægten må lægges på ret korte uddannelser med et bestemt afgrænset mål, og at uddannelsesapparatet står parat til i fornødent omfang at give yderligere uddannelse, både videregående inden for den enkelte branche og uddannelser, der hurtigt giver den enkelte arbejder de nødvendige kvalifikationer, for at han kan gøre sig gældende på et nyt arbejdsområde.

Det er også taget i betragtning, at tilgangen til de ikke-faglærtes gruppe i aldersmæssig henseende er anderledes end andre grupper. De faglærtes arbejdsfelter — f. eks. — har deres tilgang fra lærlingene, fra de helt unge. Den væsentligste tilgang til de ikke-faglærtes rækker består derimod af folk, der er kommet op i 20'erne. De kommer fra mange forskellige beskæftigelser, for øvrigt også fra de faglærtes områder i tilfælde, hvor det ikke har været muligt for de pågældende at fuldføre eller at udnytte deres faglige uddannelse. Alle disse mennesker må have adgang til på kortest mulig tid at få en uddannelse, der sætter dem i stand til at klare opgaverne på arbejdsmarkedet, så de kan udfylde deres plads i erhvervslivet på en for dem selv og samfundet tilfredsstillende måde.

Ud fra disse givne forudsætninger foreslås uddannelsen af de ikke-faglærte opbygget som et trinvis sammensat kursussystem, hvor hvert trin består af i sig selv hvilende enheder på i almindelighed indtil 144 timer, svarende til 3 uger à 48 timer eller svarende til en vintersæson med aftenundervisning. Inden for de forskellige brancher skal der oprettes kursus med indhold, opbygning og form afpasset efter forholdene i vedkommende branche. Der sigtes mod at etablere både kostskoler, dagskoler og aftenskoler inden for de enkelte brancher i fornødent omfang, men kurserne skal have samme indhold, uanset formen. Herved kan den enkelte arbejder tage kurserne på de tidspunkter, der passer ham og hans arbejdsgiver bedst, og han kan, hvis han af en eller anden grund går over i et andet ar-